

Asia: VN/23227/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rakentamislain mukaisten rakentamisen luonnollisten henkilöiden pätevyyksien toteamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Valtuutettua toimielintä koskevat huomiot.

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU on LVI-asennusalan työnantajajärjestö, jonka jäsenyritykset vastaavat suurimmasta osasta rakennuslupaa edellyttävästä kvv- ja iv - järjestelmien rakentamisesta. Siten huomiomme ja kommentimme koskevat erityisesti erityisalojen työnjohtajia ja heille tarkoitettua sääntelyä. LVI-TU kokee hyvin ongelmallisena sen, että ehdotukseen sisältyvän valtuutetun toimielimen osalta ei ole esitetty konkreettisia laatuvaatimuksia. Myöskään pätevyyden toteamiseen mahdollisesti osallistuville henkilöille ei ole esitetty konkreettisia pätevyysvaatimuksia. Valtuutettu toimielin käyttäisi kuitenkin tosiasiallista päätösvaltaa siihen, kuka voi toimia kvv- tai iv-työnjohtajana. Päätökseen ei voisi myöskään pyytää oikaisua ulkopuolista taholta. Ympäristöministeriön mahdollisuudet valvoa valtuutetun toimielimen toimintaa tai päätösten oikeellisuutta olisivat hyvin rajalliset. Erityisesti niissä tilanteissa, joissa pätevyystodistus ehkä annettaisiin henkilölle, jonka tosiasiallinen kyky hoitaa tehtävää ei olisi riittävä, kyseeseen tuskin tulisi hänen itsensä tekemä oikaisupyyntö tai valitus. Rakennusvalvonnan olisi kuitenkin hyväksyttävä tällainen todistus, vaikka osaamisen puute olisi tiedossa aikaisempien hankkeiden myötä. Lakiluonnoksen mukaiseen tilanteeseen sisältyy vahva riski siitä, että pätevyys todettaisiin mielivaltaisin perustein eikä sitä voi pitää hyväksyttävänä. Tehdyillä päätöksillä on välitön vaikutus henkilön elinkeinon tai työsuhteeseen. LVI-TU ehdottaa, että jos lakiluonnoksen valmistelua jatketaan, toimielimen toimintaan vaikuttavia laatu- ja pätevyysvaatimuksia varten tehtäisiin tarkemmat säännökset.

Todistuksen myöntämistä, todistusta ja todistuksen saajaa koskevat huomiot.

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU näkee ongelmallisena, että ehdotuksen mukaan työnjohtajan nimeäminen vaatisi maksullisen pätevyystodistuksen hankkimista. Käytännössä tämä tarkoittaisi esimerkiksi yrittäjien tapauksessa tilannetta, jossa elinkeinon harjoittamisen edellytyksenä vaadittaisiin kaupallisen palvelun hankkimista. Lausuntopyyntöaineiston perusteella ei käy ilmi, millä perusteilla toimielin päättäisi todistuksen antamisesta. Kvv- ja iv - työnjohtajien kelpoisuus muodostuu henkilön suorittamista tutkinnoista ja hänelle kertyneestä työkokemuksesta. Tutkintojen sijoittaminen eri työnjohtotehtävien vaativuusluokitteluun on ollut haastavaa, mutta kun se on nyt jo rakennusvalvontojen yhteistyönä tehty, niin uudelle maksulliselle todistukselle ei ole tältä osin

tarvetta. Toinen ja vielä haastavampi asia on työkokemuksen laadun ja keston arviointi suhteessa siihen pätevyYTEEN, jolla voidaan myöntää kelpoisuus tehtävään. Nykyinen menettely, jossa rakennusvalvonta arvioi pätevyYden ja myöntää kelpoisuuden yhteisen ohjekortin mukaan, on ollut hyvin toimiva. Asiaa hoitavat rakennustarkastajat ovat erinomaisesti tehtävänsä tasalla eikä asiaa koskeviin päätöksiin olla tiettävästi haettu oikaisua kuin muutamassa yksittäistapauksessa. Uusi toimielin ei toisi kelpoisuuden toteamiseen helpotusta eikä ratkaisua mihinkään tiedossa olevaan todistuksiin liittyvään ongelmaan.

Ympäristöministeriötä koskevat huomiot.

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU pitää erittäin poikkeuksellisena sitä, että ympäristöministeriö on lakiehdotuksen esitöissä viitannut yhden kaupallisen toimijan tarjoamiin palveluihin ja jonka nimi esiintyy asiakirjassa usein. Ympäristöministeriön toimivaltaan kuuluisi lakiluonnoksen mukaan myös päättäminen valtuutetusta toimielimestä. Luonnoksen esitöissä korostuu tähän liittyen ajatus ministeriön suorittamasta tarveharkinnasta. LVI-TU pitää tärkeänä, että valtuutetuksi toimielimeksi valitaan kaikki ne toimijat, jotka täyttävät lakiin toivottavasti vielä lisättävät toimielintä koskevat laatu- ja pätevyysvaatimukset. LVI-TU korostaa, että säännösten mukaan vapaata kilpailua pätevyystodistustensa myöntämiseksi ei ole perusteltua rajoittaa tai estää ainoastaan siksi, että yhden kaupallisen toimijan katsottaisiin riittävän.

Rekisteriä tai rekisterinpitoa koskevat huomiot.

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ei ota kantaa rekisterin luomiseen.

Ulkomaisten tutkintojen vastaavuutta koskevat huomiot.

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU katsoo, että ulkomaisten todistusten tunnistamista ja niiden vastaavuutta suomalaisiin tutkintoihin tarvitaan kvv- ja iv- työnjohtajien osalta hyvin harvoin. Asia on myös hyvin järjestetty virallisia tutkintoja antavien tahojen puolesta. EU-alueelta tulevien työntekijöiden tapauksessa tutkinnon järjestäjät voivat tehdä ulkomaisen tutkinnon tunnistamisen, jolloin työntekijä saa vastaavan suomalaisen tutkintotodistuksen. Kolmansista maista tulevien työntekijöiden osalta tutkinnon järjestäjät voivat tunnistaa osaamisen mm. näyttöjen avulla ja antaa osaamista vastaavan suomalaisen tutkinnon. Toisaalta, kun miettii opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalla toimeenpantua, ECVET:n periaatteisiin perustuvaa EU-maiden tutkintojen yhdenvertaistamistyötä, on selvää, että ulkomaisten tutkintojen vastaavuuden selvittäminen on vaativa ja aikaa vievä työ, joka ei onnistuisi nykyisillä pätevyYden toteamiseen osallistuvilta tahoilta ja johon tarvittavaa osaamista on vaikea löytää ainakin LVI-asennuksia tuntevien henkilöiden keskuudesta. LVI-TU ehdottaa, että luonnoksen kyseinen kohta poistetaan tai pykälään lisätään tarkennus niistä rakentamisen osa-alueista tai tehtävistä, joihin säännöstä sovelletaan.

Siirtymäaika koskevat huomiot.

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU pitää outona ajatusta, että jo ennen lain mukaisista vaatimuksista päättämistä kyseisiä pätevyYksiä olisi lain tarkoittamalla tavalla voitu todeta. Tällä hetkellä tällaisen pätevyystodistuksen voi halutessaan hankkia yhdeltä toimijalta, mutta sitä ei tiettävästi vaadita yhdessäkään rakennusvalvonnassa. Kvv- tai iv - työnjohtajien pätevyYden toteamiseen ei nykyisin myöskään osallistu LVI-asennusala edustavia tahoja eikä pätevyYdelle ole vahvistettu kriteerejä. Kun rakennusvalvonta on jo todennut henkilön pätevyYden ja päättänyt kelpoisuudesta, tulisi sen olla riittävä tieto siirtymäajalle. LVI-TU ehdottaa, että luonnoksen siirtymäsäännös joko poistetaan tai siinä viitataan minkä tahansa rakennusvalvonnan tekemään päätökseen kelpoisuuden täyttymisestä. Kelpoisuuden olemassaolon voi helposti tarkistaa lupapalvelu.fi palvelusta.

Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta.

Ajatus siitä että kvv- tai iv - työnjohtajan kelpoisuus osoitettaisiin ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan antamalla todistuksella, on täysin nykytilan vastainen ja ehdotuksessa esitetyssä muodossaan keskeneräinen. Lausuntoaaineiston perusteella ei käy ilmi, miksi nykytilaa halutaan muuttaa ja mihin ongelmaan muutoksella halutaan ratkaisua. LVI-Tekniset Urakoitsijat ehdottaa, että tämän erillislain valmistelusta luovutaan ja että KRL:n lakikokonaisuudessa pätevyyden toteaminen pidettäisiin edelleen ainoastaan rakennusvalvonnan tehtävänä.

Mäkinen Juha-Ville
LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry